

Aki a gótek és békák hadait védte – megemlékezés BAKÓ BOTONDRól¹

VÁCZI OLIVÉR

Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft., 1223 Budapest, Park utca 2.

BAKÓ BOTOND (1967–2023) élete és pályája nehezen szorítható kategóriák közé. Brassóban született, de iskoláit már elsősorban Budapesten végezte. Saját bevallása szerint már kora gyermekkorában minden érdekelt, ami él és mozog, amit lehetett hazavitt, hogy aztán hosszabb rövidebb megfigyelés után elengedje.

Biológia-földrajz szakos Főiskolai diplomát szerez az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán – szakdolgozatának témája a magyar herpetofauna korai, UTM-alapú térképezése –, majd Kurdon egy kis falusi iskolában tanít. „Mindent is tanítottam, amit kellett”, mondja mosolyogva, amikor erre az időre emlékezik.

Később a Pécsi Janus Pannonius Egyetem Természettudományi Karán elvégzi a középiskolai tanári kiegészítő képzést. Pedagógusi énje egész pályáján meghatározóan végig kíséri. Gimnazista korától tagja, később diákelnöke a Magyar Biológiai Társaság és a Magyar Természettudományi Múzeum együttes közreműködésével létrejött Fiatalok Természetismereti Klubjának.

Herpetológiai kutatásokat folytat, továbbfejleszti a magyar herpetofauna térképezését. A Gödöllői Agrártudományi Egyetem Állattani Tanszékén elsődleges kutatási témája már a hazai pelefajok ökológiája felé tereli, de sosem marad hűtlen a kétélűekhez és a hullökhöz. Tanít, oktat, nevel minden szinten és minden formában. Egyetemi kurzusoktól, terepgyakorlatokon, speciálkollégiumokon át a túravezetésig és szervezett tematikus kirándulásokig, de bárhol és bármikor: gyerekeknek, fiataloknak, vagy éppen a nyugdíjas korosztálynak nagy átéléssel adja át az ismereteket és természetvédelmi szemléletét. Egyetemi éve alatt hozza létre a Tölgy Természetvédelmi Egyesületet, amelynek sokáig elnöke volt.

¹ Megjelent a VII. Herpetológiai Előadóiülés előadásainak összefoglaló kötetében, amely itt elérhető: https://drive.google.com/file/d/1P1oyff_2P7u0G4T15A4rEB088-rSYgnw/view. Fénykép: VÁCZI OLIVÉR

Jó tíz éves egyetemi pályafutása után az aktuálisan természetvédelemért felelős minisztérium Természetmegőrzési Főosztályán folytatja a munkát. Egyik alapítója és lelkes résztvevője a 2009-ben elindult „citizen science” megközelítésű Vadonleső Programnak, illetve a 2014-ben beindított Év Emlőse kezdeményezésnek. A természetvédelmi népszerűsítéshez, úttörőként nyeri meg a legkülönbébb művészeti ágak neves képviselőit, dolgozik írókkal, költőkkel, könnyűzenészekkel, népdalénekesekkel, színészekkel, mesemondókkal, filmkészítőkkel. A filmkészítésbe mélyebben is belefolyik, olykor szerkesztői, rendezői feladatokat is ellát. Népművelő munkáját nemcsak személyesen, de az írott, hallható és látható, online, nyomtatott és sugárzott média felületein is folytatja.

A hivatali természetvédelmi munkát a minisztériumban, illetve rövid ideig a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.-nél, mint minisztériumi háttérintézetben nagyon komolyan veszi, mindig a szakmailag leginkább korrekt, minél inkább az elérhető tudományos eredményeken alapuló megoldást erőlteti. A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer felállításában, koordinációjában és gyakorlati megvalósításában is szerepet vállal. Az aggteleki és zempléni mintavételi helyeken sok éven át végzi a kételtűek és hullők monitorozását, 2017-től pedig néhány évig a program országos szakmai koordinátori feladatait is ellátja. A Natura 2000 hálózat minél hatékonyabb működésén dolgozik, elsősorban kételtűekkel, hullőkkel, nagyragadozókkal és más emlősfajokkal kapcsolatos ügyeket visz. Titkára a Rákosi Viperavédelmi Szakértői Tanácsnak, kommunikációs felelőse a Ramsari Bizottságnak, és tagja több minisztériumi szakértői tanácsnak. Ötletadója, később motorja a „Természetvédelem Nagykövete” megtisztelő cím adományozásának. Írója, koordinátora, lektora, gondozója számos állat fajmegőrzési tervének. Gyakorlati természetvédelmi tevékenysége élete utolsó fontos munkahelyén a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságon teljesedhet ki, ahol vezető zoológiai szakreferensként elsősorban emlősvédelmi feladatokat lát el.

E rendkívül színes, szerteágazó életút leírása egyáltalán nem teljes. Akik ismerték, tudják, hogy BOTOND szájából sokszor hangzottak el olyan történetek, amelyek a legkülönbébb helyzetekben, pozíciókban, feladatokban, vagy szakmákban eltöltött időszakairól szóltak. Ezeket hallgatva, nem tudott az ember nem egyetérteni vele azzal a többször, mosolyogva ismételt költői kérdésével, hogy:

„Mi nem voltam én már életemben?”